

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

The Guideline of Academic Leadership for Administrators in 21st
Century under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office

สาคร มหาหิงค์

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

E-mail: sakorn209@gmail.com

Sakorn Mahahing

Lecturer in Graduate School, Western University

รับเข้า : 19 กรกฎาคม 2567 แก้ไข : 13 สิงหาคม 2567 ตอบรับ : 21 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุราชการ และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 346 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามจำแนกตามอายุราชการ และขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน 4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย

ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the academic leadership for administrators in 21st century under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office, 2) to compare the academic leadership for administrators in 21st century under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office, and 3) to study the guidelines on development of academic leadership for administrators in 21st century under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office. The sample were 346 persons from administrators and teachers by stratified random sampling. The instruments using for research were questionnaires with the reliability of 0.96 and interview. The statistics using for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, f-test, and One - Way ANOVA, and content analysis.

The results showed that: 1) for overall on academic leadership of administrators in 21st century was in high level. 2) for overall and each aspect of the results on comparison of academic leadership for administrators in 21st century by dividing on educational levels were not on difference. Considering on each aspect, there was found that the educational supervision was on statistical significance at .05 level. 3) for overall on the results of comparison for academic leadership of administrators in 21st century by dividing on government service and school sizes were not on difference. 4) the results on study of the guidelines on development of academic leadership for administrators in 21st century under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office by lining from high to low included the aspects as modern vision, development of personnel potentiality, curriculum administration and learning performance, creation of network working participation, development of learning organization, and educational supervision.

Keywords: The Academic Leadership, Administrators in 21st Century, Khon Kaen
Secondary Educational Service Area Office

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการกำกับติดตามการสอนของครู และใช้ภาวะผู้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา อีกทั้งภาวะผู้นำทางวิชาการยังมีอิทธิพลทางตรงต่อแรงกดดันทางวิชาการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและงานวิชาการ อันจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Jana Michelle Alig-Mielcarek, 2005, Cotton, 2003) สอดคล้องกับผลสำรวจใน A Mission of the Heart Public, Agenda spring (2008)

ผู้นำถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเพราะผู้นำ คือ บุคคลที่จะมาประสานให้คนทั้งหลายรวมกันหรือทำงานร่วมกันไปสู่จุดหมายที่ดี (อำนาจ มีราคา, 2566) และหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากคณะครู เพื่อช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน (กิงกาญจน์ สุขสำราญ, 2565) จากการศึกษาข้อมูลผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ในปีการศึกษา 2566 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่อยังขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ยังไม่ให้ความสนใจและขาดความเอาใจใส่ ไม่มีการถ่ายทอดให้บุคลากรได้รับทราบถึงเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่บรรลุเป้าหมาย การช่วยเหลือระบบดูแลนักเรียนปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชนยังมีน้อย กระบวนการจัดการเรียนรู้อยู่ยั้งยืนยงเป็นศูนย์กลาง และยังขาดงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น, 2566)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา คุณภาพของครูและบุคลากร และคุณภาพของผู้เรียน ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย 2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน 5) การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 6) การนิเทศการศึกษา

ตัวแปรต้น

1. ตำแหน่ง

- 1.1 ครู
- 1.2 ผู้บริหารโรงเรียน

2. ขนาดโรงเรียน

- 2.1 ขนาดเล็ก
- 2.2 ขนาดกลาง
- 2.3 ขนาดใหญ่
- 2.4 ขนาดใหญ่พิเศษ

3. อายุราชการ

- 3.1 1-10 ปี
- 3.2 11-20 ปี
- 3.3 20 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

1. การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย
2. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร
3. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน
- 5) การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
- 6) การนิเทศการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,341 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น, 2566: 12)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น รวมทั้งสิ้น จำนวน 346 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) ตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ คือระดับการศึกษา อายุราชการ และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบประมาณ ค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00 สามารถนำไปใช้และไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

2.แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น แตกต่างกัน

3.2 บุคลากรที่มีอายุราชการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน โดยตรวจสอบความสมบูรณ์

ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่

(Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา อายุราชการ และขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

5.4 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 346)

	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น		แปล ผล	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย	4.19	0.63	มาก	1
2	ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.10	0.60	มาก	2
3	ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.09	0.70	มาก	4
4	ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน	4.10	0.61	มาก	3
5	ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.03	0.63	มาก	5

	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น		แปล ผล	อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
6	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.87	0.58	มาก	6
ภาพรวม		4.06	0.63	มาก	

จากตารางที่ 1 บุคลากรมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.63) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.63) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.60) ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.61) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.87$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยใช้การทดสอบค่า t – test (Independent samples) การทดสอบค่า One - way ANOVA และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ดังปรากฏในตาราง 2 - 6

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 346)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	วุฒิการศึกษา				t	
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		p-value	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย	4.22	0.56	4.17	0.56	0.804	0.422
2. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.09	0.50	4.10	0.48	-0.275	0.784
3. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.12	0.66	4.06	0.69	0.715	0.475
4. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน	4.13	0.54	4.08	0.55	0.697	0.487
5. ด้านการพัฒนองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.09	0.44	3.99	0.43	2.044	0.042
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.05	0.56	3.74	0.40	5.402	0.000*
รวมเฉลี่ย	4.12	0.54	4.02	0.52	2.072	0.039

จากตาราง 2 พบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามอายุราชการ โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 346)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	อายุราชการ					
	1-10 ปี		11-20 ปี		21 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย	4.20	มาก	4.20	มาก	4.18	มาก
2. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.06	มาก	4.11	มาก	4.11	มาก
3. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.07	มาก	4.10	มาก	4.09	มาก
4. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน	4.08	มาก	4.13	มาก	4.10	มาก
5. ด้านการพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.10	มาก	4.00	มาก	4.00	มาก
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.14	มาก	3.76	มาก	3.74	มาก
รวมเฉลี่ย	4.11	มาก	4.05	มาก	4.04	มาก

จากตาราง 3 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุราชการ โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยอายุราชการ 11-20 ปี มีค่าเฉลี่ย 4.11 อายุราชการ 1-10 ปี มีค่าเฉลี่ย 4.05 และอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย 4.04

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามอายุราชการ โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 346)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p- value
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ ทันสมัย	ระหว่างกลุ่ม	.873	3	.291	.943	.420
	ภายในกลุ่ม	95.626	310	.308		
	รวม	96.498	313			
2. ด้านการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	.802	3	.267	1.111	.345
	ภายในกลุ่ม	74.574	310	.241		
	รวม	75.375	313			
3. ด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.142	3	.381	.830	.478
	ภายในกลุ่ม	142.196	310	.459		
	รวม	143.339	313			
4. ด้านการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือ การทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.956	3	.652	2.189	.089
	ภายในกลุ่ม	92.302	310	.298		
	รวม	94.258	313			
5. ด้านการพัฒนาองค์กร แห่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.202	3	.401	2.159	.093
	ภายในกลุ่ม	57.540	310	.186		
	รวม	58.742	313			
6. ด้านการนิเทศ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.418	3	.473	1.899	.130
	ภายในกลุ่ม	77.177	310	.249		
	รวม	78.595	313			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.794	3	.265	1.799	.147
	ภายในกลุ่ม	45.603	310	.147		
	รวม	46.397	313			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา จำแนกตามอายุราชการ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างขนาด

สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและ

รายด้าน (n = 346)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21	ขนาดสถานศึกษา							
	เล็ก		กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ	
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย	4.08	มาก	4.21	มาก	4.13	มาก	4.27	มาก
2. ด้านการพัฒนาศักยภาพ บุคลากร	4.04	มาก	4.09	มาก	4.04	มาก	4.20	มาก
3. ด้านการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้	4.03	มาก	4.10	มาก	4.00	มาก	4.19	มาก
4. ด้านการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือการทำงาน	3.99	มาก	4.12	มาก	4.00	มาก	4.24	มาก
5. ด้านการพัฒนางองค์กรแห่ง การเรียนรู้	3.93	มาก	4.07	มาก	3.93	มาก	4.06	มาก
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.84	มาก	3.93	มาก	3.77	มาก	3.87	มาก
รวมเฉลี่ย	3.99	มาก	4.09	มาก	3.98	มาก	4.14	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ย 3.99 ขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ย 4.09 ขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ย 3.98 และขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.14

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 346)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ ทันสมัย	ระหว่างกลุ่ม	.873	3	.291	.943	.420
	ภายในกลุ่ม	95.626	310	.308		
	รวม	96.498	313			
2. ด้านการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	.802	3	.267	1.111	.345
	ภายในกลุ่ม	74.574	310	.241		
	รวม	75.375	313			
3. ด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.142	3	.381	.830	.478
	ภายในกลุ่ม	142.196	310	.459		
	รวม	143.339	313			
4. ด้านการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือ การทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.956	3	.652	2.189	.089
	ภายในกลุ่ม	92.302	310	.298		
	รวม	94.258	313			
5. ด้านการพัฒนาองค์กร แห่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.202	3	.401	2.159	.093
	ภายในกลุ่ม	57.540	310	.186		
	รวม	58.742	313			
6. ด้านการนิเทศ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.418	3	.473	1.899	.130
	ภายในกลุ่ม	77.177	310	.249		
	รวม	78.595	313			
โดยภาพรวม	ระ ห ว่ า ง กลุ่ม	.794	3	.265	1.799	.147
	ภายในกลุ่ม	45.603	310	.147		
	รวม	46.397	313			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน โดยพิจารณาจากข้อที่มีความถี่มากไปหาน้อย คือ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของโรงเรียน 2) ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน 3) ผู้บริหารมีเทคนิคการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายส่วน 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร 1) ผู้บริหารมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรส่งผลงานเข้ารับการประกวดคัดเลือกเพื่อรับรางวัลในทุกระดับ 3 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 1) ผู้บริหารมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและทักษะการทำงาน 2) ผู้บริหารจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน และบุคลากรของโรงเรียน 3) ผู้บริหารมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท ความต้องการของชุมชน และนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน 4 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน 1) ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานระดับกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ และนอกพื้นที่ 2) ผู้บริหารสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานในระบบออนไลน์ โดยมีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย 3) ผู้บริหารพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5 ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ 1) ผู้บริหารมีพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารจัดให้มีสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ผู้บริหารจัดบริบทของโรงเรียนให้มีความพร้อมเอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 6 ด้านการนิเทศการศึกษา 1) ผู้บริหารมีการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างชัดเจน 2) ผู้บริหารมีการนิเทศ ให้คำแนะนำปรึกษาและร่วมกันแก้ปัญหาและอุปสรรคในขณะนิเทศอย่างกัลยาณมิตร 3) ผู้บริหารนำผลการนิเทศมาวางแผนพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ

แรก ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้ทันสมัยในศตวรรษที่ 21 หน่วยงาน องค์การภาครัฐให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษา มีการจัดฝึกอบรมให้กับผู้บริหารบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำ จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย มีความสามารถในการพัฒนางาน การวางแผน การพัฒนาหลักสูตร และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินผล และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และกำกับติดตามนิเทศครู สอดคล้องกับงานวิจัยของสนั่น ใจโชติ (2561) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาชีพครู การนิเทศทางการศึกษา การบริหารหลักสูตรและการสอน การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนรชัย ภักดีศุภผล (2562) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของกิริตา บุญศัพท์ (2563) พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการสอนงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการนิเทศและการประเมินผล การจัดการเรียนรู้ของครู และด้านการส่งเสริมให้ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย รองลงมาตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพก่อนเข้าสู่ตำแหน่งประกอบกับผู้บริหารรุ่นใหม่จะต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สามารถบริหารองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามอายุราชการ และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรที่มี

อายุราชการที่ต่างกันจะไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ที่มีอายุราชการมากมีระดับความคิดเห็นในระดับเดียวกันกับผู้ที่มีอายุราชการน้อย เนื่องจากการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมเดียวกันและอยู่ในบริบทเดียวกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน รวมทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤทัย อ่อนรัมย์ (2558) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของซัชชัย อุปสรณ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 16 คน ในประเด็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านานิเทศการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาท มีความตระหนักในการจัดการศึกษา และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา โชมขุนทด (2562) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารต้องกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจโดยเน้นให้มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรัตน์ ไทรเมือง (2565) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจของสถานศึกษาให้ชัดเจน จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกัลยาณมิตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่ต้องพัฒนา คือ ผู้บริหารควรมีพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ควรจัดให้มีสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรจัดบริบทของโรงเรียนให้มีความพร้อมเอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามหลักสูตรเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นตามเป้าหมาย

2. จากผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน โดยมีประเด็นที่ต้องพัฒนา คือ ผู้บริหารควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานระดับกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่ ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานในระบบออนไลน์ โดยมีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย และผู้บริหารควรพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการวางแผน การปรับปรุงพัฒนานโยบายให้ทันต่อเหตุการณ์ มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานตามแผน รวมทั้งควรมีการประสานงานกับเครือข่ายเพื่อให้งานร่วมกันอย่างกลมกลืนและมีประสิทธิภาพ

3. จากผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยมีประเด็นที่ต้องพัฒนา คือ ผู้บริหารควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและทักษะการทำงาน ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน และบุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท ความต้องการของชุมชน และนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เช่น กลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3. ควรมีการศึกษากำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 6 คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงาน ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา มาพัฒนาเป็นรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกริก.
- กิริตา บุญศัพท์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชัยชัย อุปสรรค. (2558). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- นรชัย รักดีศุภผล. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณมา โชมขุนทด. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สนั่น ใจโชติ. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วารสารวิทยาลักษณ์นครราชสีมา, 12(2): 207-221.
- สมฤทัย อ่อนรัมย์. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. ขอนแก่น.
- อมรรัตน์ ไทรเมือง. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อำนวย มีราคา. (2566). การบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์.
- The Wallance Foundation. (2008). A Mission of the Heart Public. Agenda spring.

ค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2566, จาก <https://education.illinoisstate.edu/>.

Cotton, K. (2003). **Principal and Student Achievement: What the Research Says.**
ERIC.

Jana Michelle Alig-Mielcarek. (2005). **A Model of School Success: Instructional
Leadership.** Academic Press and Student Achievement Dissertation for the
Degree of Doctor of Philosophy in the Graduate School. Ohio State University.